

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
Generalno tajništvo

Broj: 05-02-1615-2/11
Sarajevo, 4.7.2012. godine

VIJEĆE MINISTARA
OPŠTINSKI KANTON SARAJEVO
KANTONSKO VIJEĆE MINISTARA

06-07-2012

01,02-02-1-29/12

B

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH

- *Zastupnički dom* -

- *Dom naroda* -

SARAJEVO

PREDMET: Prijedlog zakona o udrugama Bosne i Hercegovine

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 10. sjednici održanoj 12.6.2012. godine, utvrdilo je Prijedlog zakona o udrugama Bosne i Hercegovine, te zaključilo da se isti uputi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine uz prijedlog da se razmatra po temeljnom zakonodavnom postupku.

U svezi s navedenim, u priritku dostavljamo Prijedlog zakona o udrugama Bosne i Hercegovine, na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, kao i elektroničku verziju Prijedloga zakona.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

**BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO PRAVDE**

NACRT

**ZAKON O UDRUŽENJIMA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, mart 2012. godine

Na osnovu člana IV 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na __ sjednici Predstavničkog doma, održanoj _____ godine, i na __ sjednici Doma naroda, održanoj _____ godine, usvojila je

ZAKON O UDRUŽENJIMA BOSNE I HERCEGOVINE

DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

(1) Ovim zakonom uređuju se osnivanje i pravni položaj udruženja, registracija, prestanak postojanja i brisanje iz Registra udruženja, statusne promjene i druga pitanja značajna za rad udruženja koja izaberu da se registruju u skladu s ovim zakonom na nivou Bosne i Hercegovine.

(2) Ovim zakonom uređuje se i djelovanje stranih udruženja u Bosni i Hercegovini koja izaberu da registruju predstavništvo u skladu s ovim zakonom na nivou Bosne i Hercegovine.

Član 2. (Pojam udruženja)

(1) Udruženje, u smislu ovog zakona, je dobrovoljna, nevladina, neprofitna organizacija zasnovana na slobodi udruživanja fizičkih ili pravnih subjekata, osnovana radi ostvarivanja i unapređenja određenog zajedničkog ili općeg cilja i interesa, u oblastima zaštite ljudskih prava i sloboda, ekologije, humanitarnih aktivnosti, informacionih tehnologija, kulturnih, nacionalnih, pronatalitetnih, prosvjetnih, socijalnih, strukovnih, sportskih, tehničkih, zdravstvenih, naučnih i sličnih ciljeva koji nisu u suprotnosti s Ustavom ili zakonom.

(2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na udruženja čiji je pravni statut uređen posebnim zakonom, ukoliko tim posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Član 3. (Sloboda i cilj udruživanja)

(1) Udruženje se osniva i organizuje slobodno i samostalno je u ostvarivanju svojih ciljeva usmjerenih prema istim ili sličnim ciljevima i drugim srodnim oblastima.

(2) Cilj i djelovanje udruženja ne mogu biti usmjereni na nasilno rušenje ustavnog poretka i narušavanje teritorijalne cjelovitosti Bosne i Hercegovine, kršenje zajamčenih ljudskih ili manjinskih prava ili izazivanje i podsticanje neravnopravnosti, mržnje i netrpeljivosti zasnovane na rasnoj, nacionalnoj, vjerskoj ili drugoj pripadnosti ili opredjeljenju, kao i spolu, rodu, fizičkim, psihičkim ili drugim karakteristikama i sposobnostima.

(3) Cilj i djelovanje udruženja ne mogu uključivati prikupljanje sredstava za kandidate ili finansiranje kandidata, odnosno finansiranje političkih stranaka.

Član 4.
(Upis u Registar)

- (1) Upis u Registar udruženja je dobrovoljan.
- (2) Udruženje stječe status pravnog subjekta danom upisa u Registar.
- (3) Postupak za registraciju, upis izmjena i dopuna registracije i prestanak rada udruženja vodi se prema odredbama ovog zakona i Zakona o upravnom postupku.

Član 5.
(Javnost rada)

- (1) Rad udruženja je javan.
- (2) Ostvarivanje javnosti rada uređen je statutom udruženja.

Član 6.
(Vrijeme na koje se osniva udruženje)

- (1) Udruženje se osniva na neodređeno ili određeno vrijeme.
- (2) Ako u osnivačkom aktu i statutu nije drugačije određeno, smatra se da je udruženje osnovano na neodređeno vrijeme.

Član 7.
(Savezi i dijelovi udruženja)

- (1) Udruženja se mogu udruživati u saveze i druge asocijacije u zemlji i inozemstvu, u kojima se njihovi interesi povezuju na višem nivou.
- (2) Na saveze iz stava (1) ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona, kada se savez osniva prema odredbama ovog zakona, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.
- (3) Dio udruženja (sekcija, grupa, klub, ogranak, podružnica i dr.) nema status pravnog subjekta, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Član 8.
(Statusne promjene)

Statusne promjene udruženja vrše se na način utvrđen ovim zakonom.

Član 9.
(Zakonitost rada udruženja)

Udruženje djeluje u skladu sa zakonom, statutom i drugim općim aktima te pravilima saveza i asocijacija čiji je član.

DIO DRUGI - OSNIVANJE I NAZIV

Član 10. (Osnivači udruženja)

- (1) Udruženje mogu osnovati najmanje tri osnivača koji imaju prebivalište, boravište, odnosno sjedište na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (2) Maloljetna osoba s navršenih 16 godina može biti osnivač udruženja uz izjavu o davanju saglasnosti njenog zakonskog zastupnika, u skladu sa zakonom.
- (3) Izjava iz stava (2) ovog člana mora sadržavati potvrdu o ovjeri potpisa zakonskog zastupnika, u skladu sa zakonom.
- (4) Osnivači udruženja ne mogu biti: država Bosna i Hercegovina, entiteti, kantoni, gradovi, općine, mjesne zajednice i njihovi organi, državna preduzeća i fondovi.

Član 11. (Osnivanje udruženja i osnivački akt)

- (1) Udruženje se osniva usvajanjem osnivačkog akta, statuta i izborom osobe ovlaštene za zastupanje udruženja, na osnivačkoj skupštini udruženja.
- (2) Osnivački akt udruženja sadrži:
 - a) lična imena, odnosno nazive osnivača i njihova prebivališta, boravišta, odnosno sjedišta na teritoriji Bosne i Hercegovine;
 - b) naziv udruženja i skraćeni naziv, ako ga udruženje ima;
 - c) sjedište i adresu udruženja;
 - d) ciljeve udruženja;
 - e) lično ime i adresu osobe ovlaštene za zastupanje udruženja;
 - f) potpise osnivača i njihove jedinstvene matične brojeve građana, odnosno broj putne isprave i državu izdavanja putne isprave za osnivače koji su strani državljani i
 - g) broj i datum donošenja osnivačkog akta.
- (3) Pravni subjekt kao osnivač udruženja potpisuje se tako što njegov ovlaštenu zastupnik uz naziv pravnog subjekta navodi svoje puno ime i prezime, potpis i pečat, matični broj i porezni identifikacioni broj pravnog subjekta.

Član 12. (Statut udruženja)

- (1) Statut je osnovni opći akt udruženja.

- (2) Drugi opći akti koje udruženje donosi moraju biti u saglasnosti sa statutom.
- (3) Odredbe drugog općeg akta udruženja koje su suprotne statutu ništave su.
- (4) Statutom se obavezno uređuje:
- a) naziv udruženja i skraćeni naziv, ako ga udruženje ima;
 - b) sjedište udruženja;
 - c) ciljevi udruženja;
 - d) opis i sadržaj znaka udruženja;
 - e) izgled i sadržina pečata;
 - f) uvjeti i način učlanjivanja i prestanka članstva;
 - g) prava, obaveze i odgovornost članova;
 - h) unutrašnja organizacija, organi udruženja, njihova ovlaštenja, sastav, način rada, način izbora i opoziva, trajanje mandata i način odlučivanja;
 - i) zastupanje udruženja;
 - j) postupak usvajanja finansijskih i drugih izvještaja;
 - k) način stjecanja sredstava za ostvarivanje ciljeva i raspolaganje sredstvima,
 - l) način odlučivanja o statusnim promjenama i prestanku rada;
 - m) postupanje s imovinom udruženja u slučaju prestanka rada udruženja;
 - n) ostvarivanje javnosti rada;
 - o) postupak za izmjene i dopune statuta i postupak donošenja izmjena drugih općih akata udruženja, ako ih donosi;
 - p) druga pitanja utvrđena zakonom.
- (5) Statutom se mogu urediti i druga pitanja značajna za rad udruženja.

Član 13.
(Naziv udruženja)

- (1) Udruženje ima naziv.
- (2) Naziv udruženja mora biti na jednom od tri jezika i jednom od dva pisma koja su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini, za koje se opredijeli podnosilac zahtjeva.
- (3) Naziv udruženja može sadržavati pojedine strane riječi, ukoliko one čine naziv međunarodne organizacije, uz prethodnu pisanim putem datu saglasnost, ako su strane riječi

uobičajene ili ako za njih nema odgovarajuće riječi na nekom od jezika i pisama koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini ili ako se radi o riječima mrtvog jezika.

(4) Naziv udruženja, ako je to predviđeno statutom, može biti i na jeziku i pismu nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini. Naziv na jeziku i pismu nacionalne manjine upisuje se u Registar poslije naziva udruženja na jednom od tri jezika i jednom od dva pisma koja su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.

(5) Naziv udruženja, ako je to predviđeno statutom, može se upisati u Registar i u prevodu na jedan ili više stranih jezika, poslije upisa naziva udruženja na jednom od tri jezika i jednom od dva pisma koja su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini, odnosno jeziku i pismu nacionalne manjine.

(6) Naziv udruženja iz stavova (4) i (5) ovog člana mora se upotrebljavati uz naziv udruženja na jednom od tri jezika i jednom od dva pisma koja su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.

Član 14. (Skraćeni naziv udruženja)

(1) Udruženje može imati i skraćeni naziv koji je određen osnivačkim aktom i statutom, a koji mora sadržavati osnovne karakteristike punog naziva udruženja.

(2) Skraćeni naziv udruženja mora biti na jednom od tri jezika i jednom od dva pisma koja su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini, za koje se opredijeli podnosilac zahtjeva.

Član 15. (Upotreba naziva udruženja)

Naziv i skraćeni naziv udruženje je dužno koristiti u pravnom prometu, u obliku i sadržaju u kojem je upisano u Registar.

Član 16. (Razlikovanje naziva udruženja)

(1) Naziv novoosnovanog udruženja ne može biti identičan nazivu drugih udruženja koja su upisana ili uredno prijavljena za upis u Registar.

(2) Naziv udruženja ne smije izazivati zabunu u odnosu na naziv drugog udruženja kao i u odnosu na nazive drugih pravnih subjekata, u pogledu toga o kakvoj se vrsti pravnog subjekta radi.

(3) Ako se podnesu dva ili više zahtjeva za upis u Registar udruženja s istim nazivom bit će odobren upis onom udruženju koje je prvo podnijelo zahtjev.

Član 17. (Sjedište udruženja)

(1) Udruženje ima sjedište.

(2) Sjedište udruženja mora biti na teritoriji Bosne i Hercegovine.

(3) Udruženje ima slobodu djelovanja na cijelom području Bosne i Hercegovine, bez obzira gdje je sjedište udruženja.

Član 18.
(Simboli vizuelnog identiteta)

(1) Udruženje može imati svoj znak, logotip i druge simbole, u skladu sa statutom.

(2) Simboli vizuelnog identiteta udruženja ne mogu biti identični simbolima drugih udruženja koja su upisana ili uredno prijavljena za upis u Registar kao i u odnosu na znak, logotip i druge simbole drugih pravnih subjekata, niti izazivati zabunu o udruženju, njegovim ciljevima ili u pogledu toga o kakvoj se vrsti pravnog subjekta radi.

DIO TREĆI - ČLANSTVO I ORGANI

Član 19.
(Članstvo u udruženju)

(1) Svaka osoba može pod jednakim uvjetima utvrđenim statutom postati član udruženja.

(2) Fizički subjekt može biti član udruženja nezavisno od godina, u skladu s ovim zakonom i statutom.

(3) Izjavu o pristupanju, odnosno učlanjenju u udruženje za maloljetnu osobu do 14 godina daje njen zakonski zastupnik u skladu sa zakonom, a ako je riječ o maloljetniku s navršениh 14 godina, izjavu daje sam maloljetnik uz izjavu o davanju saglasnosti njegovog zakonskog zastupnika, u skladu sa zakonom.

(4) Udruženje vodi evidenciju o svojim članovima.

Član 20.
(Ništavost odluke organa udruženja)

(1) Svaki član udruženja može pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud) za utvrđivanje ništavosti općeg akta udruženja koji je donesen suprotno statutu ili drugom općem aktu udruženja, odnosno za utvrđivanje ništavosti pojedinačnog akta udruženja koji je donesen suprotno zakonu, statutu ili drugom općem aktu udruženja, u roku 15 dana od dana saznanja za akt, a najkasnije u roku šest mjeseci od dana donošenja akta.

(2) Utvrđivanjem ništavosti akta iz stava (1) ovog člana ne dira se u prava koja su stekli treći savjesni subjekti.

(3) Postupak za utvrđivanje ništavosti akta iz stava (1) ovog člana vodi se prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Član 21.
(Upravljanje udruženjem)

Članovi upravljaju udruženjem neposredno ili preko svojih izabranih predstavnika u organima udruženja.

Član 22.
(Skupština udruženja)

- (1) Skupština je obavezni i najviši organ udruženja.
- (2) Statutom se može utvrditi drugačiji naziv skupštine udruženja.
- (3) Skupštinu čine svi članovi udruženja, osim ako statutom udruženja nije drugačije uređeno.
- (4) Statutom se određuje način predstavljanja članova udruženja u skupštini udruženja.
- (5) Skupština udruženja je nadležna za:
 - a) usvajanje statuta udruženja, njegove izmjene i dopune, te usvajanje drugih akata određenih statutom;
 - b) imenovanje i razrješenje organa udruženja i osoba ovlaštenih za zastupanje udruženja;
 - c) odlučivanje o udruživanju u saveze;
 - d) usvajanje godišnjeg finansijskog izvještaja i izvještaja o radu udruženja;
 - e) statusne promjene udruženja i prestanak rada udruženja;
 - f) druga pitanja utvrđena statutom udruženja te pitanja koja nisu u nadležnosti drugih organa udruženja.
- (6) Redovna sjednica skupštine održava se najmanje jednom godišnje, pri čemu se statutom udruženja može predvidjeti i kraći rok.
- (7) Vanredna sjednica skupštine mora biti sazvana ako zahtjev za njeno sazivanje, u pisanom obliku, podnese jedna trećina članova udruženja, s tim što se statutom može utvrditi manji broj članova udruženja od broja utvrđenog ovim zakonom.
- (8) Vanredna sjednica skupštine mora biti održana najkasnije u roku 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za njeno sazivanje.
- (9) Način sazivanja skupštine, kao i način rada i donošenje odluka, bliže se uređuje statutom.

Član 23.
(Subjekt ovlašten za zastupanje udruženja)

- (1) Udruženje ima jednog ili više subjekata ovlaštenih za zastupanje udruženja (u daljnjem tekstu: zastupnik udruženja), imenovanih od skupštine udruženja.

(2) Za zastupnika udruženja može biti određen samo poslovno sposobni fizički subjekt koji ima prebivalište ili boravište na teritoriji Bosne i Hercegovine.

(3) Zastupnik udruženja dužan se pridržavati ovlaštenja određenih statutom i odlukom nadležnog organa udruženja i preduzimati radnje i aktivnosti u vezi s radom i djelovanjem udruženja u skladu sa zakonom, statutom i odlukama organa udruženja.

Član 24. (Drugi organi udruženja)

Statutom mogu biti predviđeni i drugi organi udruženja.

Član 25. (Odgovornost za štetu)

(1) Članovi organa udruženja odgovaraju solidarno za štetu koju svojom odlukom prouzroče udruženju, ako je ta odluka donesena grubom nepažnjom ili s namjerom da se šteta prouzroči, osim ako su u postupku donošenja odluke izdvojili svoje mišljenje u zapisnik.

(2) Postupak za naknadu štete pokreće se na osnovu odluke organa određenog statutom udruženja.

(3) Odredbe ovog člana shodno se primjenjuju i na radnje zastupnika udruženja.

DIO ČETVRTI - UPIS U REGISTAR

Član 26. (Vođenje Registra udruženja)

(1) Registar udruženja (u daljnjem tekstu: Registar) vodi Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(2) Registar iz stava (1) ovog člana vodi se u obliku knjige i elektronskom obliku.

(3) Sadržaj, način upisa i vođenja Registra iz stava (1) ovog člana bliže se uređuje Pravilnikom o načinu vođenja Registra udruženja (u daljnjem tekstu: Pravilnik), koji donosi ministar pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ministar).

Član 27. (Zahtjev za upis)

(1) Upis u Registar vrši se na osnovu zahtjeva za upis.

(2) Sadržaj i izgled zahtjeva iz stava (1) ovog člana bliže se uređuje Pravilnikom.

(3) Zahtjev za upis podnosi zastupnik udruženja.

(4) Uz zahtjev se podnose osnivački akt, dva primjerka statuta te druge isprave koje Pravilnikom utvrđuje ministar.

Član 28.
(Odbijanje zahtjeva za upis)

Ako se u postupku utvrdi da su ciljevi udruženja usmjereni na nasilno rušenje ustavnog poretka i narušavanje teritorijalne cjelovitosti Bosne i Hercegovine, kršenje zajamčenih ljudskih ili manjinskih prava ili izazivanje i podsticanje neravnopravnosti, mržnje i netrpeljivosti zasnovane na rasnoj, nacionalnoj, vjerskoj ili drugoj pripadnosti ili opredjeljenju, kao i spolu, rodu, fizičkim, psihičkim ili drugim karakteristikama i sposobnostima iz člana 3. stav (2) ovog zakona, Ministarstvo će rješenjem odbiti zahtjev za upis u Registar.

Član 29.
(Odbacivanje zahtjeva za upis)

Zahtjev za upis odbacuje se rješenjem ako:

- a) je naziv udruženja identičan nazivu drugog udruženja koje je upisano ili uredno prijavljeno za upis u Registar;
- b) naziv udruženja izaziva zabunu u odnosu na naziv drugog udruženja kao i u odnosu na nazive drugih pravnih subjekata, u pogledu toga o kakvoj vrsti pravnog subjekta se radi;
- c) je zahtjev podnesen od neovlaštene osobe;
- d) je zahtjev za registraciju nepotpun, o čemu je podnosilac zahtjeva upozoren obavještenjem, u kojem se navode razlozi zbog kojih registracija nije izvršena, kao i da će se zahtjev odbaciti ako podnosilac zahtjeva u roku 30 dana od dana prijema obavještenja ne postupi prema uputama iz obavještenja Ministarstva.

Član 30.
(Rješenje o upisu u Registar)

- (1) Upis u Registar vrši se u roku 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva za upis.
- (2) Ministarstvo donosi rješenje o upisu u Registar.
- (3) Uz rješenje o upisu u Registar udruženju se dostavlja primjerak statuta koji se ovjerava pečatom Ministarstva i potpisom ovlaštene službene osobe, čime se potvrđuje njegova istovjetnost s primjerkom statuta koji se čuva u Ministarstvu.
- (4) Rješenje o upisu u Registar sadržava:
 - a) broj i datum rješenja o upisu u Registar;
 - b) registarski broj pod kojim se vrši upis u Registar;
 - c) naziv, skraćeni naziv i naziv na jeziku nacionalnih manjina, odnosno stranom jeziku ako postoji, u skladu s članovima 13. i 14. ovog zakona;
 - d) adresu udruženja;

- e) znak, logotip i druge simbole udruženja ako ih udruženje ima;
- f) ciljeve udruženja;
- g) imena i adrese zastupnika udruženja i
- h) svojstvo pravnog subjekta.

(5) Rješenje o upisu u Registar objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", o trošku podnosioca zahtjeva za upis u Registar.

Član 31. **(Promjena podataka koji se upisuju u Registar)**

- (1) Udruženje je dužno Ministarstvu prijaviti svaku promjenu podataka koji se upisuju u Registar, u roku 30 dana od dana nastale promjene.
- (2) Na upis promjena podataka u Registru shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o upisu udruženja u Registar.
- (3) U rješenju o upisu promjena navode se sve promjene koje se upisuju u Registar, i isto se objavljuje u "Službenom glasniku BiH", o trošku podnosioca zahtjeva za upis promjena podataka koji se upisuju u Registar.
- (4) Udruženje ne smije u pravnom prometu postupati po promjenama podataka, niti koristiti podatke o promjenama podataka iz stava (1) ovog člana, prije nego što su promjene podataka upisane u Registar udruženja.

Član 32. **(Javnost Registra)**

Podaci upisani u Registar su javni, u skladu sa zakonom.

DIO PETI - IMOVINA I OBAVLJANJE AKTIVNOSTI

Član 33. **(Način stjecanja imovine udruženja)**

- (1) Udruženje može stjecati imovinu od članarine, dobrovoljnih priloga, donacija i poklona (u novcu ili naturi), finansijskih subvencija, ostavina, kamata na uloge, zakupnine, dividendi i na drugi zakonom dozvoljeni način.
- (2) Nije dopušteno direktno ili indirektno stjecati dobit ili druge materijalne koristi ostvarene od aktivnosti kojima se ostvaruju ciljevi udruženja, osnivačima, članovima udruženja, članovima organa udruženja, odgovornim osobama, zaposlenim u udruženju ili donatorima.
- (3) Ograničenje iz stava (2) ovog člana ne odnosi se na naknade za rad zaposlenih ili nadoknade troškova tim osobama u vezi s ostvarivanjem zakonitih ciljeva i aktivnosti utvrđenih statutom udruženja.

Član 34.
(Aktivnosti udruženja)

- (1) Udruženje može vršiti one aktivnosti kojima se ostvaruju ciljevi utvrđeni osnivačkim aktom i statutom.
- (2) Osim aktivnosti iz stava (1) ovog člana, udruženje može obavljati određene aktivnosti kojima se stječe prihod u skladu sa zakonom.
- (3) Udruženje može obavljati privrednu djelatnost preko posebno osnovanog pravnog subjekta.
- (4) Udruženje nema pravo da ostvarenu dobit od privredne djelatnosti osnovanog pravnog subjekta raspoređuje svojim osnivačima, članovima, članovima organa udruženja, zaposlenima.

Član 35.
(Sredstva za realizovanje programa od javnog interesa)

- (1) Sredstva za podsticanje programa ili nedostajućeg dijela sredstava za finansiranje programa (u daljnjem tekstu: program) koji realizuju udruženja, a koji je od javnog interesa, osiguravaju se u Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.
- (2) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, odnosno nadležna ministarstva, u skladu sa Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, dodjeljuje sredstva iz stava (1) ovog člana na osnovu provedenog javnog konkursa i zaključuje ugovore o realizovanju odobrenih programa.
- (3) Pod programom od javnog interesa iz stava (1) ovog člana naročito se smatraju programi u oblasti: socijalne zaštite, boračko-invalidske zaštite, zaštite osoba s invaliditetom, društvene brige o djeci, podsticanja nataliteta, pomoći starima, zdravstvene zaštite, zaštite i promovisanja ljudskih i manjinskih prava, obrazovanja, nauke, kulture, informisanja, zaštite okoliša, održivog razvoja, zaštite životinja, zaštite potrošača, borbe protiv korupcije, kao i humanitarni programi i drugi programi u kojima udruženje isključivo i neposredno slijedi javne potrebe.
- (4) Udruženja koja su iz Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine dobila sredstva za realizovanje programa od javnog interesa najmanje jedanput godišnje čine dostupnim javnosti izvještaj o svom radu i o obimu i načinu stjecanja i korištenja sredstava na način propisan statutom udruženja i taj izvještaj obavezno dostavljaju davaocu sredstava.
- (5) Udruženje je obavezno da sredstva iz stava (1) ovog člana koristi isključivo za realizovanje odobrenih programa.

Član 36.
(Poslovne knjige i finansijski izvještaji)

(1) Udruženje vodi poslovne knjige, sačinjava finansijske izvještaje i podliježe vršenju revizije finansijskih izvještaja, u skladu s propisima o računovodstvu i reviziji.

(2) Godišnji obračuni i izvještaji o aktivnosti udruženja podnose se skupštini udruženja na način utvrđen statutom.

Član 37.
(Odgovornost za obaveze udruženja)

(1) Za svoje obaveze udruženje odgovara cjelokupnom svojom imovinom.

(2) Članovi udruženja i organa udruženja mogu lično odgovarati za obaveze udruženja, ako ne postupaju s imovinom udruženja kao da je to njihova imovina ili zloupotrijebe udruženje kao formu za nezakonite svrhe.

Član 38.
(Korištenje imovine udruženja)

(1) Imovina udruženja može se koristiti isključivo za ostvarivanje njegovih statutarnih ciljeva.

(2) Imovina udruženja ne može se dijeliti njegovim osnivačima, članovima udruženja, članovima organa udruženja, odgovornim osobama, zaposlenim u udruženju ili donatorima.

(3) Odredbe stavova (1) i (2) ovog člana ne odnose se na davanje nagrada i naknada opravdanih troškova nastalih ostvarivanjem statutarnih ciljeva udruženja (putni troškovi, dnevnice, troškovi prenočišta i sl.), ugovorene obaveze i isplatu zarada zaposlenih.

Član 39.
(Primalac imovine udruženja)

Za slučaj prestanka rada udruženja kao primalac njegove imovine statutom se određuje domaće udruženje registrovano za oblast ostvarivanja istih ili sličnih ciljeva.

Član 40.
(Bosna i Hercegovina kao primalac imovine)

Ako se u trenutku prestanka rada udruženja ne može postupiti na način određen ovim zakonom ili ako udruženje prestaje s radom na osnovu odluke o zabrani rada ili statutom nije određen način raspolaganja imovinom poslije prestanka rada udruženja, imovina udruženja postaje imovina Bosne i Hercegovine, s tim što pravo korištenja pripada jedinici lokalne samouprave na čijoj je teritoriji bilo sjedište udruženja.

Član 41.
(Ništavost raspolaganja imovinom udruženja)

Raspolaganje imovinom udruženja suprotno odredbama ovog zakona ništavo je.

DIO ŠESTI - STATUSNE PROMJENE

Član 42.

(Pojam i vrste statusnih promjena)

- (1) Statusna promjena je promjena pravnog položaja udruženja izvršena na osnovu odluke skupštine u skladu sa statutom i ovim zakonom.
- (2) Statusne promjene su pripajanje, spajanje i podjela udruženja.

Član 43.

(Pripajanje udruženja)

- (1) Pripajanje je prenos cijele imovine jednog udruženja (pripojenik) na drugo udruženje (pripojilac), na osnovu ugovora o pripajanju.
- (2) Ugovor o pripajanju sadrži nazive i sjedišta udruženja, odredbe o prenosu imovine udruženja koje se pripaja (tačan opis prava i obaveza koja se prenose, pri čemu je dozvoljeno upućivanje na posebne isprave) i prava članova pripojenog udruženja.
- (3) Pripajanje jednog ili više udruženja drugom upisuje se u Registar udruženja.
- (4) Na upis pripajanja udruženja shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o upisu osnivanja udruženja.
- (5) Uz zahtjev za upis podnose se i odluke skupština udruženja koja učestvuju u pripajanju o prihvatanju zaključenja ugovora o pripajanju (u istovjetnom tekstu), ugovor o pripajanju, rješenje o upisu u Registar udruženja koja se pripajaju.
- (6) Upisom pripajanja u Registar prestaje postojati pripojeno udruženje, a udruženje pripojilac nastavlja s radom pod nazivom pod kojim je upisano u Registar.

Član 44.

(Spajanje udruženja)

- (1) Spajanje je osnivanje novog udruženja na koje prelazi cjelokupna imovina dvaju ili više udruženja koja se spajaju.
- (2) Na postupak spajanja udruženja shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o pripajanju.
- (3) Spajanjem prestaju postojati udruženja koja su se spojila, a novonastalo udruženje smatra se novim udruženjem na koje se shodno primjenjuju odredbe ovog zakona o osnivanju udruženja.

Član 45.

(Podjela udruženja)

- (1) Udruženje se može podijeliti na dva ili više udruženja.
- (2) Odluka o podjeli udruženja ima pravno djelovanje osnivačkog akta.

- (3) Na postupak podjele shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o pripajanju udruženja.
- (4) Podijeljeno udruženje prestaje postojati, a na postupak upisa novonastalih udruženja primjenjuju se odredbe ovog zakona o osnivanju udruženja.
- (5) Udruženja nastala podjelom odgovaraju solidarno za obaveze podijeljenog udruženja.
- (6) Udruženja nastala podjelom upisuju se u Registar poslije razgraničenja sredstava, prava i obaveza (diobni bilans).

DIO SEDMI - PRESTANAK POSTOJANJA UDRUŽENJA

Član 46.

(Uvjeti i način brisanja udruženja iz Registra)

- (1) Brisanjem iz Registra udruženje gubi status pravnog subjekta.
- (2) Brisanje iz Registra vrši se ako:
 - a) je broj članova manji od broja potrebnog za osnivanje, a nadležni organ udruženja ne donese odluku o prijemu novih članova u roku 60 dana, na zahtjev člana udruženja;
 - b) istekne vrijeme na koje je udruženje osnovano, kada je udruženje osnovano na određeno vrijeme;
 - c) skupština udruženja donese odluku o dobrovoljnom prestanku rada;
 - d) je izvršena statusna promjena koja, u skladu s ovim zakonom, ima za posljedicu prestanak rada udruženja;
 - e) se utvrdi da udruženje ne obavlja aktivnosti na ostvarivanju statutarnih ciljeva, odnosno da nije organizovano u skladu sa statutom duže od dvije godine neprekidno ili ako je proteklo dvostruko više vremena od vremena utvrđenog statutom za održavanje sjednice skupštine, a ona nije održana, na zahtjev člana udruženja;
 - f) je udruženju zabranjen rad i
 - g) je stečajni postupak okončan rješenjem o prestanku postojanja udruženja.
- (3) Ministarstvo utvrđuje činjenice iz stava (2) ovog člana, na osnovu čega donosi rješenje o brisanju iz Registra udruženja koje se objavljuje u "Službenom glasniku BiH", o trošku podnosioca zahtjeva.

Član 47.

(Zabrana rada udruženja)

- (1) O zabrani rada udruženja čiji su ciljevi ili aktivnost suprotni odredbi člana 3. stav (2) ovog zakona odlučuje Sud.

(2) Odluka o zabrani rada udruženja može se zasnivati na radnjama članova udruženja ako postoji veza između tih radnji i aktivnosti udruženja ili njegovih ciljeva, ako se radnje zasnivaju na organizovanoj volji članova i ako se prema okolnostima slučaja može smatrati da je udruženje tolerisalo radnje svojih članova.

(3) Udruženju će biti zabranjen rad ako se učlani u međunarodnu organizaciju ili udruženje iz člana 2. ovog zakona, odnosno onom koje obavlja aktivnost radi ostvarivanja ciljeva iz člana 3. stav (2) ovog zakona.

(4) Zabrana rada saveza odnosi se i na ona udruženja u njegovom članstvu koja su izričito bila obuhvaćena postupkom zabrane.

(5) Simboli vizuelnog identiteta i druge oznake udruženja kojem je zabranjen rad (zastave, parole, uniforme, grbovi, značke i dr.) ne smiju se javno upotrebljavati.

Član 48.

(Pokretanje postupka za zabranu rada udruženja)

(1) Svako može podnijeti prijavu o postojanju razloga za zabranu rada udruženja Tužilaštvu Bosne i Hercegovine.

(2) Ako nadležni tužilac na osnovu podnesene prijave ili po službenoj dužnosti ocijeni da postoje razlozi za zabranu rada udruženja iz člana 3. stav (2) ovog zakona, podnijet će prijedlog za zabranu rada udruženja Sudu.

(3) Postupak zabrane rada udruženja vodi se, ako ovim zakonom nije drugačije propisano, prema odredbama Zakona o parničnom postupku. Postupak za zabranu rada udruženja je hitan.

(4) O pokretanju postupka za zabranu rada udruženja u Registar se upisuje zabilješka.

Član 49.

(Postupak pred Sudom)

(1) Sud će bez odgađanja prijedlog za zabranu rada udruženja iz člana 48. ovog zakona, dostaviti osobi koja je u vrijeme podnošenja prijedloga za zabranu rada udruženja bila ovlaštena za zastupanje udruženja, odnosno ako se toj osobi dostava ne može izvršiti ili je ona spriječena uredno zastupati udruženje, Sud će postaviti privremenog zastupnika i o tome obavijestiti registarsko odjeljenje Ministarstva na osnovu čega se u Registar upisuje zabilješka.

(2) Raspravu o prijedlogu za zabranu rada udruženja Sud je dužan održati u roku 15 dana od dana dostavljanja prijedloga zastupniku udruženja u skladu sa stavom (1) ovog člana.

(3) Svaki član udruženja ovlašten je umiješati se u postupak.

(4) Sud može održati raspravu i donijeti odluku i ako uredno pozvane osobe ne dođu na ročište, na što se one u pozivu za raspravu izričito upozoravaju.

- (5) Na osnovu održane rasprave, Sud presudom izriče zabranu rada udruženja ili odbija prijedlog za zabranu rada udruženja.
- (6) Sud izriče i javno objavljuje presudu na raspravi.
- (7) U obrazloženju presude o zabrani rada udruženja moraju se navesti razlozi zbog kojih je djelovanje udruženja zabranjeno.
- (8) Presudom kojom se zabranjuje rad udruženja Sud mora odlučiti i o imovini udruženja.
- (9) Presuda se mora izraditi u pisanom obliku i ovjeren prepis presude mora biti dostavljen strankama, nadležnom sudu radi provođenja stečaja u roku tri dana od dana objavljivanja te Ministarstvu na osnovu čega se u Registar upisuje zabilješka.
- (10) Dispozitiv pravosnažne presude o zabrani rada udruženja objavit će se u „Službenom glasniku BiH“.

Član 50.

(Žalba)

- (1) Protiv presude Suda iz člana 49. stav (5) dozvoljena je žalba Apelacionom odjeljenju Suda Bosne i Hercegovine, u roku osam dana od dana dostavljanja presude kojom je odlučeno o prijedlogu za zabranu rada udruženja.
- (2) Žalba protiv presude o zabrani rada udruženja ne zadržava njeno izvršenje.
- (3) Žalba se dostavlja na odgovor. Rok za odgovor na žalbu je osam dana.
- (4) Pravovremenu i dopuštenu žalbu Sud će dostaviti Apelacionom odjeljenju Suda Bosne i Hercegovine, zajedno sa svim spisima u roku tri dana od dana prijema odgovora na žalbu, odnosno isteka roka za njegovo podnošenje.
- (5) Apelaciono odjeljenje Suda Bosne i Hercegovine dužno je donijeti odluku po žalbi u roku osam dana od dana prijema žalbe sa spisima.

Član 51.

(Stečaj udruženja)

- (1) Nad udruženjem koje je trajno nesposobno za plaćanje obaveza provodi se postupak stečaja shodno odredbama zakona kojim se reguliše stečaj i poreznih zakona kojima se uređuje tretman obveznika u stečaju, o čemu se u Registar upisuje zabilješka.
- (2) Ministarstvo briše udruženje iz Registra na osnovu pravosnažne odluke o zaključenju stečajnog postupka od nadležnog suda na čijem se području nalazi sjedište udruženja.
- (3) Na upis u Registar podataka koji se odnose na stečaj udruženja shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se reguliše stečaj o upisu u nadležni registar odluka iz stečajnog postupka.

(4) Prijavu za upis podataka iz stavova (2) i (3) ovog člana Ministarstvu dostavlja stečajni upravnik.

DIO OSMI - STRANA UDRUŽENJA

Član 52. (Pojam stranog udruženja)

(1) Strano udruženje, u smislu ovog zakona, jeste udruženje sa sjedištem u drugoj državi, registrovano prema propisima te države radi ostvarivanja nekog zajedničkog ili općeg interesa ili cilja, a čije aktivnosti nisu usmjerene na stjecanje dobiti, kao i međunarodno udruženje ili druga strana, odnosno međunarodna nevladina neprofitna organizacija koja ima članove na dobrovoljnoj osnovi povezane radi ostvarivanja nekog zajedničkog ili općeg interesa ili cilja koji nije usmjeren na stjecanje dobiti.

(2) Strano predstavništvo u svom nazivu mora sadržavati naziv registrovanog stranog udruženja prema propisima te države.

(2) Odredbe ovog zakona koje se odnose na upis u Registar i rad udruženja primjenjuju se i na upis i rad predstavništva, kancelarije i drugog organizacionog oblika stranog ili međunarodnog nevladinog neprofitnog udruženja koje ima sjedište na teritoriji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: predstavništvo), ako zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije utvrđeno.

Član 53. (Vođenje Registra predstavništva)

(1) Predstavništvo može djelovati na teritoriji Bosne i Hercegovine nakon upisa u Registar koji vodi Ministarstvo.

(2) Registar iz stava (1) ovog člana vodi se u obliku knjige i elektronskom obliku.

(3) Sadržinu, način upisa i vođenja Registra iz stava (1) ovog člana Pravilnikom bliže uređuje ministar.

Član 54. (Zahtjev za upis predstavništva u Registar)

(1) Upis u Registar vrši se na osnovu zahtjeva za upis predstavništva.

(2) Sadržinu i izgled zahtjeva iz stava (1) ovog člana Pravilnikom bliže uređuje ministar.

(3) Uz zahtjev za upis podnosi se: ovjerena fotokopija akta i ovjeren prevod akta o registraciji udruženja ili međunarodne nevladine neprofitne organizacije u matičnoj državi ili ovjerena fotokopija potvrde (izjave) ovjerene od suda ili notara da udruženje ima, prema pravu matične države, status pravnog subjekta i bez upisa u Registar i ovjeren prevod potvrde (izjave); ovjerena fotokopija odluke i ovjeren prevod odluke nadležnog organa stranog udruženja o otvaranju predstavništva u Bosni i Hercegovini; ovjeren dokument i ovjeren prevod dokumenta matične države na osnovu kojeg se utvrđuje ko su osnivači udruženja koje osniva

predstavništvo u Bosni i Hercegovini; ovjerena odluka i ovjeren prevod odluke o subjektu ovlaštenom za zastupanje i predstavljanje predstavništva stranog udruženja, ovjerena fotokopija isprave o identitetu te osobe i prijava prebivališta, odnosno boravišta u Bosni i Hercegovini; fotokopija i ovjeren prevod statuta ili odgovarajućeg akta koji sadržava podatke o sjedištu i unutrašnjoj organizaciji predstavništva stranog udruženja na teritoriji Bosne i Hercegovine.

(4) Ministarstvo donosi rješenje o upisu predstavništva u Registar.

(5) Rješenje o upisu predstavništva u Registar objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", o trošku podnosioca zahtjeva.

Član 55.

(Primjena propisa na zaposlene u predstavništvu)

(1) Na strance zaposlene u predstavništvima primjenjuju se propisi kojima se uređuje kretanje i boravak stranaca, ako ovim ili drugim zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije propisano.

(2) Na državljane Bosne i Hercegovine zaposlene u predstavništvima stranog udruženja primjenjuju se propisi Bosne i Hercegovine.

Član 56.

(Sredstva za rad predstavništva)

(1) Predstavništvo može iz inozemstva unositi finansijska sredstva za rad predstavništva i za ostvarivanje svog programa u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje devizno poslovanje.

(2) Predstavništvo može, poslije izmirenja svih dospjelih poreznih i drugih obaveza u Bosni i Hercegovini, raspolagati neutrošenim finansijskim sredstvima iz stava (1) ovog člana, u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje devizno poslovanje.

(3) Predstavništvo može privremeno da uveze predmete i opremu koji su potrebni za njegov rad i da njima raspoláže u skladu s carinskim propisima i propisima o vanjskotrgovinskom poslovanju.

Član 57.

(Zabrana rada predstavništva)

Odredbe ovog zakona koje se odnose na zabranu rada udruženja primjenjuju se i na zabranu rada predstavništva, ako zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Član 58.

(Uvjeti i način brisanja predstavništva iz Registra)

(1) Predstavništvo se briše iz Registra:

a) ako je strano udruženje prestalo s radom;

- b) ako je strano udruženje odlučilo da predstavništvo prestane s radom;
- c) ako je predstavništvu zabranjen rad presudom Suda Bosne i Hercegovine.

(2) Ministarstvo donosi rješenje o brisanju predstavništva iz Registra.

(3) Rješenje o brisanju predstavništva iz Registra objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", o trošku predstavništva.

DIO DEVETI - PRAVNA SREDSTVA

Član 59. (Pravo na žalbu)

Rješenje Ministarstva doneseno u prvom stepenu, u skladu s ovim zakonom, konačno je i protiv njega nije dopuštena žalba, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 60. (Pravo na upravni spor)

Protiv rješenja Ministarstva iz člana 59. ovog zakona može se pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine.

DIO DESETI - NADZOR

Član 61. (Nadležnost za vršenje nadzora)

(1) Članovi udruženja nadziru rad udruženja. Ako član udruženja ustvrdi nepravilnosti u provođenju statuta, ovlašten je na to upozoriti nadležno tijelo utvrđeno statutom, odnosno skupštinu ako statutom nije utvrđeno nadležno tijelo. Ako se upozorenje ne razmotri na sjednici statutom utvrđenog tijela udruženja, odnosno skupštine u roku 30 dana od dostavljenog pisanog upozorenja i nepravilnosti ne otklone, član ima pravo podnijeti tužbu Sudu, radi zaštite svojih prava propisanih statutom udruženja.

(2) Upravni nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

(3) Inspekcijski nadzor nad radom udruženja vrši Ministarstvo putem upravne inspekcije.

DIO JEDANAESTI - KAZNE NE ODREDBE

Član 62. (Privredni prestup)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500 do 5.000 KM kaznit će se za privredni prestup udruženje, ako obavlja neposrednu privrednu djelatnost s ciljem stjecanja dobiti koja nije u vezi sa statutarnim odredbama ili je obavlja prije nego što se upiše u Registar privrednih subjekata (član 34. stav (2)).

(2) Za privredni prestop iz stava (1) ovog člana novčanom kaznom u iznosu od 100 do 1.000 KM kaznit će se i odgovorna osoba u udruženju.

Član 63. (Prekršaji)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 300 do 3.000 KM kaznit će se za prekršaj udruženje ako:

a) djeluje suprotno zakonu, statutu i drugim općim aktima, kao i pravilima saveza čiji je član (član 9.);

b) obavlja privrednu djelatnost suprotno odredbama člana 34. stav (3);

c) imovinu ne koristi jedino za ostvarivanje svojih statutarnih ciljeva (član 38.);

d) predstavništvo stranog udruženja počne djelovati prije upisa u Registar (član 53. stav (1));

e) izvještaj o svom radu i o obimu i načinu stjecanja i korištenja sredstava ne učini dostupnim javnosti i taj izvještaj ne dostavi davaocu sredstava (član 35. stav (4));

f) naziv ili skraćeni naziv ne upotrebljava u pravnom prometu u obliku i sadržaju u kojem je upisano u Registar (član 15.);

g) u roku 30 dana ne prijavi Ministarstvu promjenu podataka koji se upisuju u Registar (član 31. stav (1));

h) zastupnik udruženja dužan je da se pridržava ovlaštenja određenih statutom i odlukom nadležnog organa udruženja i da preduzima radnje i aktivnosti u vezi s radom i djelovanjem udruženja u skladu sa zakonom, statutom i odlukama organa udruženja (član 23. stav (3));

i) ne omogući javnost rada na način utvrđen statutom (član 5.);

j) ako se utvrdi da udruženje ne obavlja aktivnosti na ostvarivanju statutarnih ciljeva, odnosno da nije organizovano u skladu sa statutom duže od dvije godine neprekidno ili ako je proteklo dvostruko više vremena od vremena utvrđenog statutom za održavanje sjednice skupštine, a ona nije održana, na zahtjev člana udruženja (član 46. stav (1) tačka e)).

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana novčanom kaznom u iznosu od 100 do 1.000 KM kaznit će se i odgovorna osoba u udruženju.

DIO DVANAESTI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 64. (Donošenje podzakonskih akata)

(1) Pravilnik iz člana 26. stav (3) bit će donesen u roku 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

- (3) Do donošenja Pravilnika iz stava (1) ovog člana primjenjivat će se Pravilnik o načinu vođenja registra udruženja i fondacija Bosne i Hercegovine i stranih međunarodnih udruženja i fondacija i drugih neprofitnih organizacija ("Službeni glasnik BiH", br. 44/10 i 14/12).
- (4) Danom stupanja na snagu Pravilnika o načinu vođenja registra udruženja odredbe Pravilnika o načinu vođenja registra udruženja i fondacija Bosne i Hercegovine i stranih međunarodnih udruženja i fondacija i drugih neprofitnih organizacija, koje se odnose na fondacije, odnosno na kancelarije i predstavništva i druge organizacione oblike stranih ili međunarodnih organizacija ostaju na snazi do donošenja Zakona o fondacijama Bosne i Hercegovine, odnosno donošenja Pravilnika o načinu vođenja registra fondacija Bosne i Hercegovine i stranih međunarodnih fondacija.

Član 65.
(Započeti postupci)

Postupci započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona okončat će se prema propisima koji važe do početka primjene ovog zakona.

Član 66.
(Usklađivanje statusa registrovanih udruženja)

Udruženja upisana u Registar koji vodi Ministarstvo prema Zakonu o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01., 42/03, 63/08 i 76/11), nastavljaju s radom kao udruženja od dana početka primjene ovog zakona, s tim što su dužna da u roku 24 mjeseca od dana početka primjene ovog zakona usklade svoj statut i druge opće akte s odredbama ovog zakona.

Član 67.
(Postupak usklađivanja statusa registrovanih udruženja)

- (1) Udruženja iz člana 66. ovog zakona dužna su da Ministarstvu uz zahtjev za upis usklađivanja podnesu odluku o izboru zastupnika udruženja i ovjerenu fotokopiju lične karte zastupnika udruženja, te dva primjerka novog statuta.
- (2) Udruženja koja ne postupe u skladu sa stavom (1) ovog člana, rješenjem Ministarstva brišu se iz Registra i gube status pravnog subjekta, a njihova imovina prelazi na subjekte određene statutom, odnosno zakonom.
- (3) Rješenje Ministarstva doneseno iz stava (2) ovog člana konačno je i protiv njega nije dopuštena žalba, ali se protiv njega može pokrenuti upravni spor pred Sudom.

Član 68.
(Usklađivanje statusa registrovanih stranih udruženja)

- (1) Strana udruženja, odnosno kancelarije, predstavništva ili drugi organizacioni oblik stranog ili međunarodnog udruženja ili druge međunarodne organizacije koji su otpočeli s djelovanjem na teritoriji Bosne i Hercegovine prije početka primjene ovog zakona dužni su da svoje djelovanje usaglase s ovim zakonom i da podnesu zahtjev za upis u Registar stranih

udruženja, s potrebnim dokumentima, u roku 24 mjeseca od dana početka primjene ovog zakona.

(2) Ako strano udruženje ne postupi u skladu sa stavom (1) ovog člana, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku njegovog rada.

(3) Rješenje Ministarstva iz stava (2) ovog člana je konačno i protiv njega nije dopuštena žalba, ali se protiv njega može pokrenuti upravni spor pred Sudom.

Član 69.
(Prestanak važenja)

Danom početka primjene ovog zakona odredbe Zakona o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine koje se odnose na udruženja, odnosno na kancelarije, predstavništva ili drugi organizacioni oblik stranog ili međunarodnog udruženja ili druge međunarodne organizacije prestaju važiti, a odredbe koje se odnose na fondacije, odnosno na kancelarije, predstavništva ili drugi organizacioni oblik strane ili međunarodne fondacije ostaju na snazi do donošenja Zakona o fondacijama Bosne i Hercegovine.

Član 70.
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

PSBiH, broj ____/12
Sarajevo ____ 2012. godine

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH

OBRAZLOŽENJE

1. Ustavni osnov

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu IV stav 4.a Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine ovlaštena za donošenje zakona.

2. Razlozi za donošenje Zakona

Pravni okvir za osnivanje i djelovanje udruženja u BiH trenutno je propisan Zakonom o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine. Sloboda udruživanja i pravo na udruživanje i pristupanje udruženjima su osnovni društveni principi utvrđeni i Ustavom Bosne i Hercegovine, a predstavljaju i osnovni pravni princip država članica Evropske unije.

Sloboda udruživanja omogućava pojedincima da se udružuju i zajednički ostvaruju i zajednički štite svoje interese, što im omogućava aktivnije učešće u upravljanju društvenom zajednicom.

Udruženje građana može se smatrati jednim od temelja demokratije. Stepem demokratije jedne zemlje mjeri se stepenom poštivanja temeljnih ljudskih prava i sloboda, kao i instrumentima kojima se osigurava ostvarivanje ovih prava.

Iz navedenog razloga pristupili smo razdvajanju pravnih pitanja koja se odnose na registraciju udruženja i registraciju fondacija, kroz dva odvojena zakona, kako bi se pojednostavio postupak ostvarivanja prava po osnovu slobode udruživanja.

Osim navedenog, treba podsjetiti da na našim prostorima postoji tradicija garantovanja i omogućavanja udruživanja radi ostvarivanja zajedničkih neprofitnih ciljeva, još i iz prethodnog sistema. Posljedica ovakve tradicije je i to da trenutno u BiH djeluje više hiljada udruženja građana, osnovanih radi ostvarivanja različitih ciljeva (npr. od ciljeva i interesa u vezi s određenom strukom ili profesijom, zaštitom prirode u najširem smislu; određenim zajedničkim svojstvima osnivača i članova, kao što su zavičajna udruženja ili udruženja prijateljstva s drugim narodima, njegovanjem određenih tradicija, zajedničkim interesovanjima kao što su udruženja lovaca i ribolovaca, filatelista; pa do udruženja kod kojih se kao cilj djelovanja navodi zaštita ljudskih prava i sloboda, koja se u najširoj javnosti najčešće jedina označavaju kao nevladine organizacije).

Shodno navedenom, više je ozbiljnih razloga da se donesu dva odvojena propisa kojima bi se na cjelovit način uredio položaj i djelovanje domaćih i stranih udruženja, odnosno domaćih fondacija i stranih fondacija.

Predložena rješenja osiguravaju ostvarivanje jedne od važnih sloboda, prava čovjeka i građanina u skladu s najvišim evropskim standardima i principima sadržanim u obavezujućim međunarodnim aktima.

Na ovaj način bismo uspostavili savremen, prema evropskim standardima usklađen zakonski okvir za osnivanje i djelovanje nevladinih organizacija i omogućili punu slobodu udruživanja uz propisivanje preciznih i neophodnih uvjeta i mehanizama za ostvarivanje ove slobode, kako radi zaštite interesa građana, članova nevladinih organizacija tako i radi zaštite opravdanog interesa države.

3. Usklađenost propisa s evropskim zakonodavstvom

Na nivou EU postoje zajednički pravni principi i preporuke u ovoj oblasti, od čijih odredbi u Zakonu o udruženjima Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon o udruženjima) nije odstupljeno.

4. Provedbeni mehanizmi i način osiguranja poštivanja propisa

Provedba ovog zakona, kojim se na opći način uređuje registracija udruženja, osigurava se u okviru Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, te institucija koje primjenjuju odredbe ovog zakona u okviru svoje nadležnosti.

5. Sredstva za implementaciju

Implementacija Zakona o udruženjima ne zahtijeva posebna sredstva Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine. Sredstva za implementaciju ovog zakona osigurana su u budžetu institucije. Primjenom odredbi ovog zakona osiguravat će se prihod naplatom taksi za upise u Registar udruženja.

6. Javne konsultacije

U skladu s odredbama člana 6. Pravila za konsultacije o izradi pravnih propisa ("Službeni glasnik BiH", br. 81/06), a nakon utvrđivanja teksta Prednacrt, Prednacrt Zakona o udruženjima postavljen je na web-stranici Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine radi dostave komentara zainteresovanih strana u roku 21 dana od dana stavljanja Prednacrt na web-stranicu.

Javne konsultacije u vezi s Prednacrtom Zakona o udruženjima obavljene su u periodu od 01.02.2012. godine do 22.02.2012. godine.

7. Obrazloženje predloženih pravnih rješenja

Osnovne odredbe (od člana 1. do člana 9.)

Osnovnim odredbama se, prvi put, na cjelovit način određuje predmet zakonskog uređivanja domaćih i stranih udruženja. Predložena odredba kojom se definiše pojam udruženja ima za cilj razgraničenja ove vrste organizacija od drugih oblika i načina povezivanja građana i omogućavanja građanima da se udružuju radi ostvarivanja različitih, samo za njih zajedničkih ili općih ciljeva i interesa. Predložena rješenja kreću se u okviru međunarodnih standarda u ovoj oblasti, a slične odredbe sadržane su i u važećim zakonima zemalja iz regiona – bivših jugoslavenskih republika.

Odredbe kojima se, saglasno članu II stav 3. tačka i) Ustava Bosne i Hercegovine, propisuje sloboda udruživanja s drugima podrazumijevaju dobrovoljnost upisa u Registar, čime se izražava jedan od osnovnih principa statusa nevladinih organizacija u Evropi i spadaju među najznačajnije novine Zakona. Predviđeno je da upisom u Registar udruženje stječe svojstvo pravnog subjekta. Pravni život udruženja počinje stjecanjem statusa pravnog subjekta. Status pravnog subjekta koji udruženje stječe upisom u Registar pruža udruženju niz prednosti,

omogućava mu da samostalno nastupa u pravnom prometu, da obavlja i druge aktivnosti u skladu sa zakonom. Važno je, međutim, naglasiti da odredbe o zabranjenim ciljevima i djelovanju te pravne posljedice ove zabrane podjednako važe za sva udruženja.

Predložene osnovne odredbe uređuju i mogućnost da se udruženje osnuje na neodređeno, ali i na određeno vrijeme, s obzirom na to da je moguće da ostvarivanje ciljeva zbog kojih se udruženje osniva bude vezano za određeni period.

Na osnovu osnovnih odredbi mogu se odrediti i načela na kojima se zasniva rad udruženja, a to su načelo javnosti rada i načelo zakonitosti rada udruženja.

Osnivanje i naziv udruženja (od člana 10. do člana 18.)

Sljedeća rješenja odnose se na uređenje osnivanja udruženja.

Prvo predloženo rješenje je da udruženje mogu osnovati najmanje tri osnivača koji imaju prebivalište, boravište, odnosno sjedište na teritoriji Bosne i Hercegovine. Osnivači udruženja mogu biti poslovno sposobni fizički i pravni subjekti. Kako uporedna praksa pokazuje da se u zakonodavstvima evropskih zemalja radi ostvarivanja slobode udruživanja, broj potrebnih osnivača smanjuje, predloženo je da udruženje može biti osnovano ako postoje najmanje tri osnivača.

Smisao predloženog rješenja je da se zahtjevanim minimalnim brojem osnivača ne otežava i ne ograničava sloboda udruživanja, s druge strane potrebno je da broj osnivača zadovoljava osnovnu, logičnu prirodu pojma udruživanja. Također, potrebno je istaći da je omogućeno da osnivači jednog udruženja budu istovremeno fizički i pravni subjekti.

S ciljem usklađivanja s članom 15. stav 1. ratifikovane konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta, kojom je predviđeno da države članice priznaju pravo djetetu na slobodu udruživanja i slobodu okupljanja, predloženo je rješenje da i maloljetne osobe s navršenih 16 godina mogu biti osnivači udruženja. Prilikom opredjeljivanja za donju starosnu granicu maloljetnika imao se na umu cjelokupni pravni sistem BiH, pošto se u pojedinim propisima upravo navršenih 16 godina uzima kao osnov za stjecanje određenih prava i odgovornosti. S druge strane, zahtjevom da se maloljetna osoba može pojaviti kao osnivač ili član udruženja samo uz ovjerenu pisanu izjavu o davanju saglasnosti njenog zakonskog zastupnika predloženo zakonsko rješenje usklađeno je i s odredbama Konvencije o pravima djeteta, koja govori o zabrani zloupotrebe djece.

Predloženim odredbama propisuje se način osnivanja udruženja i osnovna pitanja koja se uređuju osnivačkim aktom i statutom. Udruženje se osniva slobodno, usvajanjem osnivačkog akta, statuta i izborom osobe ovlaštene za zastupanje, na osnivačkoj skupštini kada udruženje počinje da djeluje. Imajući u vidu činjenice da postoji i može postojati veoma veliki broj udruženja različito osposobljenih da u trenutku svog osnivanja sagledaju i predvide potrebu da urede sva pitanja koja su od vitalnog značaja za rad udruženja, predloženo je relativno detaljno uređenje obavezne sadržine osnivačkog akta i statuta, pri čemu se nijednim od obaveznih dokumenata ne ugrožava samostalnost udruženja i njegova sloboda da autonomno uredi unutrašnje odnose i organizaciju. Osnivački akt je početni inicijalni akt usmjeren na

nastanak udruženja, stoga je bilo nužno zakonom propisati njegov osnovni sadržaj, pri čemu sadržina osnivačkog akta zavisi od toga da li se kao osnivači pojavljuju fizički ili pravni subjekti.

Posebno su definisana pitanja koja se odnose na obaveznu sadržinu statuta. Odredbama zakona predviđena su sva pitanja bez čijeg uređivanja osnovnim aktom udruženja, udruženje ne bi moglo funkcionisati ili bi bio ostavljen prostor za zloupotrebu, odnosno ograničavanje prava članova udruženja ili ne bi bila osigurana pravna sigurnost trećih osoba koje stupaju u odnose s udruženjima.

Što se tiče naziva udruženja, također je predviđena široka sloboda u pogledu njegovog određivanja. Omogućeno je da osim naziva udruženja na jednom od tri službena jezika i jednom od dva pisma koja su u upotrebi u Bosni i Hercegovini, za koje se opredijeli podnosilac zahtjeva, u Registar bude upisan i naziv udruženja na jeziku nacionalne manjine, odnosno na jednom ili više stranih jezika, ukoliko je to predviđeno osnivačkim aktom i statutom udruženja. Također, omogućeno je da naziv udruženja može sadržavati pojedine strane riječi, pod uvjetom da one čine naziv međunarodne organizacije čije je udruženje član, da su te riječi uobičajene u našem jeziku, da za njih nema odgovarajuće riječi u našem jeziku ili kada se radi o riječima mrtvog jezika. Zakonske odredbe u nazivu udruženja sadrže i neophodna ograničenja koja se odnose, prije svega, na to da i naziv udruženja, odnosno pojedini njegovi elementi, podliježe zabrani koja važi za ciljeve i djelovanje udruženja.

Jedno od ograničenja koje je neophodno, s ciljem pravne sigurnosti, odnosi se na nemogućnost da se u Registar upiše udruženje čiji je naziv identičan, odnosno zamjenjiv s nazivom udruženja koje je već upisano ili koje se ranije uredno prijavilo za upis. Vodeći se razlozima pravne sigurnosti i zaštite trećih savjesnih subjekata koji stupaju u pravni promet s udruženjima, predloženo je rješenje prema kojem se prijava za upis u Registar odbacuje ukoliko je naziv udruženja identičan (dakle, u svemu potpuno isti) ili izaziva zabunu u odnosu na naziv drugog udruženja kao i u odnosu na nazive drugih pravnih subjekata, u pogledu toga o kakvoj se vrsti pravnog subjekta radi.

Kako udruženje može imati simbole vizuelnog identiteta, logičan način definisanja odredbi zakona u navedenom smislu je da ni simboli vizuelnog identiteta ne mogu biti identični simbolima vizuelnog identiteta drugih udruženja koja su upisana ili uredno prijavljena za upis u Registar niti izazivati zabunu o udruženju, njegovim ciljevima ili u pogledu toga o kojoj se vrsti pravnog subjekta radi.

Članstvo i organi (od člana 19. do člana 25.)

Dobrovoljnost je jedan od osnovnih principa na kojima se zasniva postojanje udruženja. Ona nastaju i prestaju voljom svojih članova. Međutim, dobrovoljnost se ogleda i u tome da svaka osoba može, pod uvjetima i na način predviđen statutom, postati član udruženja. Istovremeno, autonomno pravo udruženja je da propisivanje uvjeta za članstvo u svom statutu opredijeli specifična svojstva koja treba da posjeduje onaj ko želi biti član udruženja, što će po pravilu biti uvjetovano ciljevima zbog kojih se udruženje osniva.

Kako se statutom uređuju ne samo uvjeti i način učlanjivanja, već i prestanak članstva, prava, obaveze i odgovornosti članova, predloženim odredbama se na opći način omogućava zaštita članova od nezakonitih i nestatutarnih odluka organa udruženja, i to kroz pravo pokretanja postupka pred nadležnim sudom radi utvrđivanja ništavosti takvih odluka.

Odredbama kojima se predviđa odgovornost članova udruženja za štetu koju prouzroče donoseći odluku s grubom nepažnjom ili namjerom da se šteta prouzroči, udruženje se štiti od njegovih nesavjesnih članova. Predloženim zakonskim rješenjima također su zaštićeni i članovi udruženja pojedinačno. Sloboda autonomnog regulisanja unutrašnjih odnosa u udruženju je također jedna od komponenti slobode udruživanja.

Da bi se ostvarili ciljevi zbog kojih je udruženje osnovano i da bi obavljalo aktivnosti kojima se ti ciljevi ostvaruju, udruženje ima članove koji izražavaju svoju volju i upravljaju udruženjem neposredno ili preko izabranih predstavnika u organima udruženja. Iako se ostavlja puna sloboda udruženjima da pitanja unutrašnje organizacije urede statutom, predlagač je u granicama kojima se ne ugrožava autonomija uređio pitanja u vezi s organima udruženja, a prije svega skupštinom kao najvišim organom te njenim nadležnostima u odnosu na ona pitanja koja su od značaja za funkcionisanje udruženja, kao i za sve njegove članove. Iz istih razloga neophodno je bilo zakonom urediti i osnovna pitanja koja se tiču zastupnika udruženja.

Upis u Registar (od člana 26. do člana 32.)

U skladu s odredbama zakona, postupak osnivanja udruženja prethodi postupku upisa u Registar udruženja. Upis u Registar je veoma važan za "život" udruženja, pošto upisom udruženje stječe svojstvo pravnog subjekta.

U ovom prijedlogu posebno je obrađena materija koja se odnosi na upis u Registar, čime se omogućava pravna sigurnost u postupku vođenja Registra uz istovremeno uspostavljanje jasnih pravila i jedinstvene prakse za upis bilo kojeg udruženja koje se registruje u skladu s ovim zakonom.

Predloženim uređivanjem sadržine Registra kao javne knjige omogućava se svakome da se u skladu sa zakonom informiše o relevantnim podacima u vezi s Registrom. Pojedina načela koja kao opća važe za sve javne knjige primjenjuju se i na Registar udruženja. To znači da Ministarstvo, nakon što utvrdi ispunjenost zakonom propisanih uvjeta, upisuje udruženje u Registar i od tog trenutka podaci koji su upisani su javni, u skladu sa zakonom, i svako se može pouzdati u njihovu tačnost.

S obzirom na pravne posljedice činjenice upisa, odnosno da udruženje upisom u Registar stječe status pravnog subjekta, zakonom je predviđeno ne samo to ko u ime udruženja podnosi prijavu za upis, već i postupak upisa kao najvažniji dokument potreban za upis.

Zakonom je predviđeno da će o zahtjevu za upis, ukoliko zastupnik udruženja uz zahtjev uredno, u skladu sa zakonom, podnese sve propisane akte, dokumente, odnosno podatke, Ministarstvo odlučiti rješenjem o upisu u Registar. Odbijanje zahtjeva za upis moguće je samo zbog zakonom predviđenih razloga, kao i odbacivanje zahtjeva, i to tek ako podnosilac

zahtjeva nakon obavještenja Ministarstva u ostavljenom roku ne otkloni nedostatke koji su smetnja za upis. Ovdje je potrebno napomenuti da se zakonom uređuju samo neophodna odstupanja od odredbi zakona koji uređuje upravni postupak, koja su posljedica specifične prirode upravne stvari u ovoj oblasti, dok će se odredbe tog zakona primjenjivati u svim ostalim slučajevima koji nisu posebno uređeni ovim zakonom.

Tako naprimjer, prije nego što donese rješenje o odbacivanju zahtjeva za upis, Ministarstvo će koristiti mogućnosti koje pruža zakon koji uređuje opći upravni postupak prilikom određivanja konkretnog roka za otklanjanje pojedinih nedostataka – kad uz zahtjev nisu podnesene sve propisane isprave, odnosno kad osnivački akt ili statut ne sadrže sve podatke propisane zakonom. Određivanje rokova koji nisu predugi neophodno je ne samo zbog ekonomičnosti postupka, već imajući u vidu odredbe o nazivu udruženja, da bi se izbjeglo da se time posebno ugrozi ostvarivanje slobode udruživanja za drugo udruženje. Što se tiče razloga koji se predviđaju kao osnov za moguće odbacivanje prijave, oni se ograničavaju na nedostatke u nazivu udruženja, podnošenje prijave od neovlaštenog subjekta, podnošenje zahtjeva bez istovremenog podnošenja svih propisanih priloga, slučaj da osnivački akt ili statut ne sadrže sve propisane elemente. Zahtjev se odbacuje rješenjem i protiv ovog upravnog akta predviđena je sudska zaštita, pokretanje upravnog spora.

Imajući u vidu javnost i pouzdanost i tačnost podataka upisanih u Registar, propisana je obaveza udruženja da prijavljuje i dostavlja akte o promjenama podataka koji se upisuju u Registar. Predloženi rok od 30 dana od dana nastale promjene je primjeren kako zbog pravne sigurnosti trećih osoba i pouzdanosti Registra, tako i zbog mogućnosti udruženja da pravovremeno izvrši ovu obavezu.

Također je predviđeno da će se zahtjev za registraciju odbaciti rješenjem ako je nepotpun, o čemu se podnosilac zahtjeva upozorava obavještenjem u kojem se navode razlozi zbog kojih registracija nije izvršena, kao i da će se zahtjev odbaciti ako podnosilac zahtjeva u roku 30 dana od dana prijema obavještenja ne postupi prema uputama iz obavještenja Ministarstva.

Imovina i obavljanje aktivnosti (od člana 33. do člana 41.)

Kada je riječ o načinu stjecanja imovine udruženja, princip je da udruženje prema predloženim rješenjima može steći imovinu na svaki zakonom dozvoljen način. To, zapravo, znači da su dozvoljeni svi osnovi stjecanja imovine u skladu s važećim propisima, uz prava i obaveze koja na osnovu važećih propisa nastaju po osnovu stjecanja imovine.

Iz prirode udruženja koja su prema definiciji neprofitne organizacije, proizlazi i osnovno rješenje, prema kojem udruženje može vršiti one aktivnosti kojima se ostvaruju ciljevi zbog kojih je osnovano, a koji su utvrđeni statutom.

Predloženim rješenjima, koja su općeprihvaćena, kako u pravnim sistemima članica EU, tako i u pravnim sistemima zemalja u tranziciji, dopušta se mogućnost da udruženje obavlja i drugu aktivnost kojom stječe dobit u skladu sa zakonom. Dakle, sve aktivnosti udruženja, bilo neprofitne ili profitne, moraju isključivo služiti ostvarivanju statutarnih ciljeva udruženja. To znači da ni privredne ili druge aktivnosti udruženja nisu u funkciji stjecanja dobiti koja je

sama sebi cilj, već pomažu ostvarivanju neprofitnih aktivnosti zbog kojih je udruženje osnovano. Međutim, onog trenutka kada se udruženje pojavi s namjerom da obavlja privrednu aktivnost, u tom segmentu svog djelovanja ono se ne može razlikovati od svakog drugog privrednog subjekta koji obavlja istu djelatnost te podliježe propisima kojima se uređuje obavljanje privredne djelatnosti, kako u pogledu ispunjenosti uvjeta za njihovo obavljanje, tako i u pogledu načina obavljanja.

Također, u skladu s navedenim razlozima, predviđeno je da udruženje ne može raspodjeljivati dobit od profitne djelatnosti svojim osnivačima, članovima, članovima organa, zaposlenima ili osobama koje su s njima u vezi.

S obzirom na to da se udruženja često osnivaju radi ostvarivanja nekog općeg cilja ili interesa, država ima razlog i osnov da podstiče programe od javnog interesa koje realizuju udruženja. Podsticaj se vrši kroz dodjeljivanje sredstava za realizaciju određenog programa. U skladu s važećim propisima, sredstva za realizaciju ovih programa dodjeljuju se na osnovu provedenog javnog konkursa i uz zaključivanje ugovora o realizovanju odobrenih programa, a bliži kriteriji, uvjeti, način i postupak dodjele te način i postupak vraćanja dodijeljenih sredstava uređuju se posebnim propisima. Udruženje je obavezno da dodijeljena sredstva koristi isključivo za realizovanje dodijeljenih programa. Zakonom su nabrojani programi koji bi se mogli smatrati programima od javnog interesa. Korištenje ovakvog vida podsticaja neminovno podrazumijeva propisivanje obaveze za udruženja koja su dobila sredstva da najmanje jednom godišnje javnosti stave na uvid cjelokupan izvještaj o svom radu, obimu i načinu stjecanja i korištenja dobijenih podsticaja, te da takav izvještaj dostave davaocu sredstava.

Predviđena obaveza udruženja da vode poslovne knjige i podnose finansijske izvještaje u skladu s propisima o računovodstvu i reviziji, posljedica je prava udruženja da stječu imovinu iz različitih izvora.

Za svoje obaveze udruženje odgovara cjelokupnom svojom imovinom, a ona se ne može dijeliti osobama kojima se ne može dijeliti ni eventualna dobit koju udruženje ostvari. Predložena rješenja imaju za cilj jasno razdvajanje pravnog subjektiviteta udruženja od pravnog subjektiviteta njegovih osnivača i članova i u skladu s osnovnim principima statusa nevladinih organizacija. Polazeći od već više puta isticanog osnovnog smisla osnivanja i djelovanja udruženja, predložen je način postupanja s imovinom udruženja u slučaju njegovog prestanka. Kao prvo, pošto udruženje ima pravo da raspolaže svojom imovinom, predviđeno je da samo udruženje svojim statutom određuje primaoca imovine za slučaj da isto prestane postojati. Međutim, iz navedenih razloga za primaoca imovine ne može se odrediti bilo ko, već ta imovina dalje treba da služi, barem približno, svrsi koju je već imala. Zato se za primaoca imovine može odrediti samo domaći neprofitni pravni subjekt koji je osnovan radi ostvarivanja istih ili sličnih ciljeva. Smisao zakonskog rješenja je da se i poslije prestanka postojanja udruženja osigura provođenje volje osnivača i članova prethodno postojećeg udruženja, koji su doprinijeli stvaranju imovine da bi ona poslužila ostvarivanju određenih ciljeva.

U slučaju kada s imovinom udruženja koje je prestalo s radom nije moguće postupiti na način predviđen ovim zakonom ili statutom, ili udruženje statutom nije utvrdilo koji će neprofitni pravni subjekt naslijediti njegovu imovinu, prema predloženom rješenju tzv. imovina kojoj se ne zna vlasnik, postaje imovina BiH, s tim što pravo korištenja pripada jedinici lokalne samouprave na čijoj je teritoriji udruženje imalo sjedište.

Statusne promjene (od člana 42. do člana 45.)

Pošto je udruženje "živi organizam" moguće je da dođe do pripajanja jednog udruženja drugom, do spajanja dvaju ili više udruženja ili do podjele jednog udruženja na dva ili više novih udruženja. Svaka od ovih promjena na određeni način utječe na status prvobitnog udruženja, te je stoga potrebno definisati moguće oblike promjena koje su od utjecaja na status samog udruženja, a također urediti pravne posljedice svake od ovih promjena.

Prestanak postojanja udruženja (od člana 46. do člana 51.)

Kao što se status pravnog subjekta stječe upisom u Registar, on se i gubi brisanjem iz Registra.

Razlozi za brisanje iz Registra izričito su i precizno definisani zakonom i ne ostavljaju prostor Ministarstvu za diskrecionu ocjenu u pogledu njihovog postupanja. Prva grupa osnova za brisanje je posljedica volje samog udruženja, kad je broj članova manji od broja osnivača potrebnog za osnivanje, a nadležni organ udruženja ne donese odluku o prijemu novih članova u roku 60 dana, protek vremena na koje je osnovano, odluka nadležnog organa o prestanku rada, izvršena statusna promjena koja ima za posljedicu prestanak rada udruženja. Druga grupa razloga je kad se utvrdi da udruženje ne obavlja aktivnosti na ostvarivanju statutarnih ciljeva, odnosno da nije organizovano u skladu sa statutom duže od dvije godine neprekidno ili ako je proteklo dvostruko više vremena od vremena utvrđenog statutom za održavanje sjednice skupštine, a ona nije održana, ako je udruženju zabranjen rad, ako je pokrenut stečajni postupak. Pored razloga za brisanje, uređen je postupak brisanja, organ nadležan za odlučivanje o zabrani rada udruženja, krug subjekata ovlašten za pokretanje postupka zabrane rada udruženja, te postupanje Ministarstva po odluci nadležnog suda.

Što se tiče razloga za zabranu rada udruženja, treba ukazati na odredbe Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kao i na odredbe Ustava Bosne i Hercegovine koje se odnose na slobodu udruživanja građana, kojim se ova sloboda može ograničiti samo iz razloga koji su takvog značaja da je ograničenje ove slobode neophodno upravo da bi se zaštitile slobode i prava ostalih građana. Također je već u osnovnim odredbama Zakona predviđeno da ciljevi i djelovanje udruženja ne mogu biti usmjereni na nasilno rušenje ustavnog poretka i narušavanje teritorijalne cjelokupnosti Bosne i Hercegovine, kršenje zajamčenih ljudskih prava ili manjinskih prava ili izazivanje i podsticanje neravnopravnosti, mržnje i netrpeljivosti zasnovane na rasnoj, nacionalnoj, vjerskoj ili drugoj pripadnosti ili opredjeljenju, kao i spolu, rodu, fizičkim, psihičkim ili drugim karakteristikama i sposobnostima. Dosljedno tome, predloženo je da se zabrana rada udruženja može izreći samo ako su ciljevi ili djelatnosti udruženja suprotni navedenoj osnovnoj odredbi.

Kad je riječ o odredbama koje se odnose na prestanak postojanja udruženja, imajući u vidu da udruženje ima svoju imovinu i da stupanjem u pravne odnose može za sebe stvoriti prava i obaveze, posebno da pod određenim uvjetima udruženje može obavljati i privrednu djelatnost, bilo je potrebno zakonski do kraja urediti „okončanje pravnog života“ jednog udruženja.

Vodeći računa o usklađenosti predloženih rješenja s pravnim sistemom, stečaj udruženja predstavlja pitanje kojim se razrješava slučaj kad pravni subjekt nema dovoljno sredstava za pokriće svih svojih obaveza.

Osim navedenog, definisano je i pokretanje postupka za zabranu rada udruženja, kao i postupak pred sudom po prijedlogu za zabranu rada udruženja i postupak po žalbi, kao i omogućavanja vođenja hitnog postupka po prijedlogu za zabranu rada udruženja s ciljem osiguravanja pravne sigurnosti, te dosljednog omogućavanja provedbe međunarodne Konvencije o slobodi udruživanja, kako bi se na što brži i jednostavniji način omogućilo da nevladine organizacije ostvare svoja prava pred nadležnim institucijama.

Strana udruženja (od člana 52. do člana 58.)

Postoji niz razloga zbog kojih je potrebno zakonom urediti položaj, status i djelovanje stranih udruženja. S jedne strane, međunarodnim dokumentima (Evropska konvencija o priznavanju statusa pravnog subjekta međunarodnim nevladinim organizacijama, Strasbourg, 24. april 1986. godine) sloboda djelovanja garantovana je ne samo u okvirima države u kojoj je udruženje (nevladina organizacija) osnovano, već i izvan njenih granica, što znači obavezu države da stranim udruženjima omogući djelovanje na svojoj teritoriji. Dalje, među stranim udruženjima koja djeluju u Bosni i Hercegovini nemali broj je onih čije su aktivnosti usmjerene na pružanje humanitarne i druge pomoći ili uspostavljanje saradnje u oblasti unapređenja stručnih i naučnih znanja, istraživanja i sl. Konačno, postoji opravdani interes da se preko nadležnih državnih organa, kroz urednu evidenciju o svim udruženjima i djelatnostima zbog kojih su osnovana, ne uskraćujući im slobodu djelovanja na analogan način kao kad se radi o domaćim udruženjima, u skladu sa zakonom vrši nadzor nad njihovim radom. U skladu s pravilima koja važe za djelovanje domaćih udruženja, jedina zabrana čije se propisivanje predlaže je da ni strano udruženje ne može obavljati bilo koju djelatnost radi ostvarivanja nekog cilja koji je u suprotnosti s pravnim poretkom zemlje u kojoj djeluje. I u slučaju stranih udruženja, odlučivanje o zabrani rada je u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine.

Pravna sredstva (članovi 59. i 60.)

Kako su poslovi koji se odnose na udruživanja u nadležnosti Ministarstva pravde BiH, a s obzirom na to da je riječ o nevladinom sektoru, s ciljem da se osigura što veća samostalnost u radu nevladinih organizacija u odnosu na rad vladinog sektora propisano je da je rješenje doneseno u prvom stepenu konačno i da protiv njega nije dopuštena žalba. Međutim, protiv konačnog rješenja može se pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine.

Nadzor (član 61.)

Prema rješenju sadržanom u zakonu, predviđeno je da članovi udruženja nadziru rad udruženja. Ako član udruženja utvrdi nepravilnost u provođenju statuta udruženja, ovlašten je na to upozoriti nadležno tijelo utvrđeno statutom, odnosno skupštinu ako statutom nije utvrđeno nadležno tijelo. Ako se upozorenje ne razmotri na sjednici statutom utvrđenog tijela udruženja, odnosno skupštini u roku 30 dana od dostavljenog pisanog upozorenja i nepravilnosti ne otklone, član udruženja ima pravo podnijeti tužbu sudu radi zaštite svojih prava propisanih statutom udruženja.

Upravni nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Ministarstvo vrši i inspeksijski nadzor preko upravne inspekcije.

Kaznene odredbe (članovi 62. i 63.)

Za slučaj povrede zakona, predložene su kaznene odredbe, i to privredni prestupi za obavljanje privredne djelatnosti suprotno zakonu, a prekršaji za povrede koje se tiču obaveza udruženja kao neprofitne organizacije predviđenih ovim zakonom.

Zaprijećeni minimumi i maksimumi prekršajne kazne primjereni su težini prekršaja i shodno tome ispod su općeg zakonskog maksimuma, a prilikom opredjeljivanja za okvir prekršajnih kazni, osim težine prekršaja imalo se u vidu da visina zaprijećene novčane kazne ni na koji način ne stvori mogućnost za indirektno ugrožavanje slobode udruživanja.

Prelazne i završne odredbe (od člana 64. do člana 70.)

Prelaznim odredbama je, kao prvo, predložen primjeren rok od 24 mjeseca za preregistraciju svih postojećih udruženja.

Prelaznim i završnim odredbama predviđeno je da prestaju važiti odredbe Zakona o udruženjima i fondacijama BiH kojima je trenutno uređena materija koja se odnosi na registraciju udruženja i stranih udruženja, budući da su one izgubile smisao donošenjem ovog zakona.

Također je propisan postupak usklađivanja statusa registrovanih udruženja, stranih udruženja, kao i stavljanje izvan snage propisa nakon početka primjene odredbi ovog zakona.

8. Pribavljena mišljenja

U postupku izrade Nacrta Zakona o udruženjima Bosne i Hercegovine pribavljena su mišljenja nadležnih institucija, i to:

- Mišljenje Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, broj: 05-02-2-2733-4/12 od 09.05.2012. godine;
- Mišljenje Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, broj: 07-02-1170/12 od 05.03.2012. godine;
- Mišljenje Direkcije za evropske integracije, broj: 03/A-06-2-Džj-499-2/12 od 03.04.2012. godine i
- Mišljenje Ureda za zakonodavstvo, broj: 01-02-199/12 od 26.03.2012. godine.

Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i Direkcija za evropske integracije dali su mišljenja u kojima nisu date primjedbe i sugestije na tekst Nacrta zakona.

Ured za zakonodavstvo je dao mišljenje u kojem su date primjedbe i sugestije, koje su uglavnom uvrštene u tekst Nacrta Zakona o udruženjima Bosne i Hercegovine, osim sljedećih:

1. Primjedba data na član 4. stav (1) Nacrta zakona da se kod pozivanja na Zakon o upravnom postupku navede javno glasilo u kojem je objavljen osnovni tekst, kao i izmjene tog zakona, nije uvrštena u tekst Nacrta Zakona o udruženjima Bosne i Hercegovine iz razloga što bi se prilikom svake izmjene Zakona o upravnom postupku javljala potreba za izmjenom Zakona o udruženjima Bosne i Hercegovine.
Isto se odnosi i na primjedbu Ureda za zakonodavstvo da se u članu 48. stav (3) kod pozivanja na Zakon o parničnom postupku navede javno glasilo u kojem je objavljen osnovni tekst, kao i izmjene tog zakona.
2. Primjedba data na član 64. stav (3) da se precizno navedu odredbe postojećeg pravilnika koje prestaju da važe početkom primjene pravilnika o načinu vođenja Registra (čije donošenje slijedi), a koje odredbe postojećeg pravilnika ostaju na snazi do donošenja zakona o fondacijama Bosne i Hercegovine, nije uvrštena u tekst Nacrta Zakona o udruženjima Bosne i Hercegovine iz razloga što nije moguće precizno „označiti“ koje odredbe Pravilnika prestaju da važe, a koje ostaju na snazi, kao i iz razloga što se Pravilnikom na jedinstven način, uglavnom istim članovima, propisuje postupak upisa u Registar i udruženja i fondacija Bosne i Hercegovine i stranih ili međunarodnih udruženja ili fondacija ili drugih međunarodnih organizacija, način podnošenja zahtjeva i obrazac zahtjeva za upis promjena u Registru, oblik i sadržaj Registra i način njegovog vođenja, čuvanje Registra i zbirke isprava, izdavanje izvoda iz Registra, te druga pitanja značajna za upis i vođenje Registra, u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine.
Iz istih razloga nije uvrštena primjedba Ureda za zakonodavstvo da se u članu 69. Nacrta zakona precizno navedu članovi (članovi po brojevima) čije odredbe prestaju da važe stupanjem na snagu predmetnog zakona, a koje odredbe postojećeg Zakona o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine ostaju na snazi do donošenja zakona o fondacijama Bosne i Hercegovine, jer se i Zakonom o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine, na jedinstven način, i uglavnom istim članovima, uređuje osnivanje, registracija, unutrašnja organizacija i prestanak rada udruženja i fondacija, koji izaberu da se registruju u svojstvu udruženja i fondacija na nivou Bosne i Hercegovine, odnosno od kojih se zahtijeva da se registruju u skladu s ovim zakonom.